

کلیات و برنامه درسی سطح سه رشته مشاوره اسلامی^۱

متن مصوبه:

ماده ۱. عنوان

عنوان رشته، سطح سه مشاوره اسلامی است.

ماده ۲. تعریف

سطح سه مشاوره اسلامی، اولین مقطع از این رشته است که در آن، طلبان، مبانی و مسائل مشاوره اسلامی و روش های آن را می آموزند و توانایی پاسخ گویی به نیازهای مربوط و توان تدریس و تحقیق در حد تحلیل و بررسی تطبیقی آن را پیدا می کنند و در پایان، موفق به دریافت دانش نامه این رشته می شوند.

ماده ۳. اهداف

۱. شناخت مبانی و مسائل مشاوره اسلامی، بر مبنای آموزه های قرآن و روایات؛
۲. ایجاد و ارتقاء مهارت های لازم، جهت ارائه خدمات مشاوره و روان درمانی به طلبان؛
۳. تقویت توان پاسخ گویی به پرسش ها و شبهات و حل مشکلات و نیازهای مرتبط با زندگی دینی؛
۴. آشنایی با مکاتب مهم مشاوره؛
۵. شناخت منابع و مآخذ مباحث مشاوره و ایجاد توان فهم آن؛
۶. افزایش توان تحقیق در حد تحلیل و بررسی تطبیقی و زمینه سازی جهت تألیف و ترجمه در زمینه مشاوره اسلامی؛
۷. ایجاد توان تدریس مباحث مشاوره اسلامی؛
۸. تربیت طلبان مستعد، جهت ورود به سطوح بالاتر؛
۹. زمینه سازی جهت تحقق مطالبه بنیان گذار جمهوری اسلامی حضرت امام خمینی^{ره}، و مقام معظم رهبری^{زیدعنه} در خصوص اسلامی سازی علوم انسانی.

ماده ۴. سیاست ها

۱. اهتمام به تعالی اخلاقی و معنوی و ارتقاء سطح سلامت طلبان؛
۲. اهتمام به تقویت استقلال فکری و اعتماد به نفس در مسائل علمی و ارائه خدمات مشاوره اسلامی؛
۳. تأکید بر بهره گیری از روش های کارآمد آموزشی با اهتمام به سنت های حسنه حوزوی؛
۴. تأکید بر روزآمدی و پویایی برنامه های آموزشی و پژوهشی و خدمات مشاوره ای؛
۵. تأکید بر شناسایی استعداد های برتر در زمینه تحقیق، تدریس و خدمات مشاوره اسلامی؛
۶. اهتمام به تقویت تعهد دینی و دفاع از نظام مقدس اسلامی؛

۱. این مصوبه قبلاً به عنوان مصوبه ۸۴۹ در جلسه ۳۲ کمیته بررسی و تصویب رشته ها (دوره پنجم)، مورخ ۹۱/۲/۲۴ به تصویب رسیده بود، که پس از اصلاح مطابق تصمیم جلسه ۸۱ شورای عالی حوزه های علمیه (دوره ششم)، به مصوبه ۹۳۴ تغییر یافت.

۷. اهتمام به تعمیق و گسترش مشاوره اسلامی در حوزه‌های علمیّه؛

۸. تأکید بر آموزش پژوهش محور؛

۹. تأکید بر استفاده از متون آموزشی واجد استانداردهای لازم؛

۱۰. تأکید بر استفاده از منابع اصیل اسلامی در زمینه مشاوره.

ماده ۵. ضرورت

۱. تأکید اسلام بر ارائه و اخذ مشورت و جایگاه برجسته آن در آموزه‌های دینی؛

۲. رسالت حوزه در تربیت نیروی انسانی آشنا با مبانی اسلامی، جهت ارائه خدمات مشورتی به طلاب و مردم؛

۳. نیاز گسترده اجتماع به دریافت خدمات مشورتی مبتنی بر معارف و مبانی اسلامی، از روحانیت.

ماده ۶. نظام آموزشی

نظام آموزشی این رشته، نیم‌سال، درسی^۱ و حضوری است. طول دوره بدون احتساب پایان‌نامه، حداقل شش نیم‌سال و حداکثر هشت نیم‌سال است.

ماده ۷. شرایط پذیرش

۱. احراز صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی بر اساس آیین‌نامه‌های مصوب؛

۲. احراز صلاحیت‌های شخصیتی متناسب با این رشته؛

۳. دارا بودن مدرک علمی سطح دو؛

۴. قبولی در آزمون ورودی و مصاحبه علمی و اخلاقی.

ماده ۸. جدول دروس پیش‌نیاز

اهداف	ساعت	عنوان درس	ردیف
آشنایی با مفهوم روان‌شناسی و روش‌های آن و تشخیص رابطه آن با سایر علوم و بررسی اجمالی و کلی روان‌شناسی اجتماعی، یادگیری، شخصیت، تربیتی، نوروسایکولوژی، فیزیولوژی اعصاب، انگیزش و هیجان	۶۴	روان‌شناسی عمومی	۱
آشنایی با ویژگی‌های رشد جسمانی، روانی، اجتماعی، شناختی، معنوی و اخلاقی در دوره‌های مختلف تحول	۶۴	روان‌شناسی رشد با تأکید بر منابع اسلامی ۱ و ۲	۲
شناخت مباحث حافظه، یادگیری (مانند اهداف، طبقه‌بندی بلوم و انواع آن)، مهارت‌های شناختی (مهارت‌های تفکر، تفکر انتقادی و خلاقیت) و هوشیاری	۳۲	روان‌شناسی یادگیری	۳
	۱۶۰	جمع	

۱. در این نظام، هر درس به صورت مستقل ارزیابی می‌شود و قبولی یا ردّ در یک درس، تأثیری در قبولی یا ردّ دروس دیگر ندارد.

ماده ۹. عناوین و مشخصات کلی دروس

ردیف	عنوان	ساعت
۱	دروس عمومی	۶۲۴
۲	دروس تخصصی	۱۳۴۴
	جمع کل	۱۹۶۸

ماده ۱۰. عناوین و مشخصات تفصیلی دروس

۱. دروس عمومی

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
۱	فقه	۱۶۰	شناخت استدلالی مسائل مهم فقه، طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (از القول فی ماهیه العیب تا آخر مکاسب)
۲	اصول	۳۲۰	شناخت استدلالی مباحث مهم اصولی، طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (جلد اول کفایه الاصول از ابتدای المقصد الثانی فی النواهی تا پایان جلد دوم)
۳	عربی معاصر	۳۲ + ۱۶ نظری عملی	ایجاد توان بهره‌گیری از متون عربی جدید در حوزه راهنمایی و مشاوره
۴	روش تحقیق پیشرفته	۳۲ + ۱۶ نظری عملی	تقویت توان تحقیق و پژوهش در مسائل مشاوره، با آموزش روش‌های تحقیق و کیفیت بهره‌برداری از ابزار و منابع
۵	روش تدریس	۳۲ + ۱۶ نظری عملی	ایجاد توان مهارت تدریس، با آموزش روش‌ها و فنون کلاس‌داری و ارزشیابی
	جمع	۶۲۴	

۲. دروس تخصصی

ردیف	نام درس	ساعت	اهداف
۱	انسان‌شناسی اسلامی	۳۲	شناخت ابعاد وجودی انسان، رابطه روح و جسم، آشنایی با ویژگی‌های انسان کامل، مباحث خلقت انسان، تأثیرپذیری، رشد و تکامل انسان، از دیدگاه قرآن و روایات
۲	علم النفس	۳۲	شناخت مباحث علم النفس از دیدگاه اسلام، با تأکید بر قوای نفس، شئون و کارکردهای آن
۳	روش‌های تعلیم و تربیت اسلامی	۳۲	آشنایی با قواعد، روش‌ها و مراحل تعلیم و تربیت اسلامی، با تأکید بر روش‌های تغییر رفتار و نگرش
۴	اخلاق اسلامی ۱ و ۲ و ۳ و ۴	۶۴	شناخت فضائل و رذائل اخلاقی و نشانگان آنها و تبیین روش‌های تزکیه و تهذیب و راه‌های کسب فضائل و درمان رذائل در سطح بینش، کنش و گرایش

ردیف	نام درس	ساعت	اهداف
۵	عرفان اسلامی	۴۸	آشنایی با کلیات و اصول عرفان اسلامی و مراحل سیر و سلوک آن بر اساس کتاب آیت‌الله مصباح یزدی، ضمن بررسی عرفان‌های نوظهور و کاذب و تبیین عدم مطابقت آنها با معیارهای عرفان درست
۶	روش‌شناسی فهم آیات و روایات	۳۲	شناخت قواعد، روش‌ها و مراحل فهم آیات و روایات با نگاه تربیتی و روان‌شناختی
۷	روان‌شناسی انگیزش و هیجان	۳۲	آشنایی با مفاهیم و خواص انگیزش و هیجان و اساس عصبی آنها، شناخت غرائز و انگیزه‌ها و طبقه‌بندی آنها و بررسی حالات هیجانی، نشانه‌های آن و عوامل مؤثر بر تظاهر رفتار هیجانی
۸	روان‌شناسی شخصیت	۳۲	آشنایی با مفاهیم و نظریه‌های شخصیت و تحلیل و بررسی صفات شخصیت
۹	روان‌شناسی اجتماعی با تأکید بر آموزه‌های اسلام	۳۲	آشنایی با رفتارها و نگرش‌های گروهی و تأثیر آنها بر افکار و احساسات و شیوه‌های نفوذ اجتماعی، الگوگیری، الگوسازی، ارتباط‌گیری و پیام‌رسانی
۱۰	مکاتب روان‌شناسی	۳۲	آشنایی با مکاتب مختلف روان‌شناسی و بررسی و نقد آنها
۱۱	بهداشت روانی با تأکید بر دیدگاه اسلامی	۳۲	آشنایی با اصول، روش‌ها و عوامل مؤثر بر به‌سازی روانی و شیوه‌های پیشگیری
۱۲	روان‌سنجی با تأکید بر مفاهیم دینی	۱۶+۱۶ عملی	آشنایی با مبانی و اصول کمی‌سازی مفاهیم روان‌شناختی و کاربرد آن در مفاهیم اسلامی
۱۳	آسیب‌شناسی روانی	۳۲	آشنایی با آسیب‌ها، اختلالات و بیماری‌های روانی و علل آن، از دیدگاه‌های مختلف با تأکید بر آموزه‌های اسلامی
۱۴	آمار توصیفی	۳۲	آشنایی با اصول و مفاهیم آماری و روش‌های گردآوری و طبقه‌بندی اطلاعات و تحلیل آنها
۱۵	آمار استنباطی	۳۲+۱۶ نظری عملی	آشنایی با روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها و تعمیم‌یافته به منظور تشخیص
۱۶	نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی ۱ و ۲	۶۴	شناخت و بررسی تطبیقی و انتقادی نظریه‌های رایج مشاوره و روان‌درمانی، اصول و مبانی آنها
۱۷	اصول و فنون مشاوره و روان‌درمانی از دیدگاه اسلام	۳۲	آشنایی با اصول، فنون، روش‌ها و فرآیند مشاوره و روان‌درمانی از دیدگاه اسلام
۱۸	کارورزی مشاوره و روان‌درمانی	۳۲+۳۲ عملی	آموزش عملی اصول، فنون، روش‌ها و فرآیند مشاوره و روان‌درمانی
۱۹	مشاوره گروهی	۱۶	آشنایی با اصول، فنون و روش‌های مشاوره گروهی
۲۰	کاربرد آزمون‌های هوش، استعداد و روانی-فیزیولوژیک در مشاوره	۳۲+۱۶ نظری عملی	آموزش روش‌های به‌کارگیری آزمون‌های هوش، استعداد و روانی - فیزیولوژیک در حوزه‌های شغلی، تحصیلی، ازدواج و خانواده

اهداف	ساعت	نام درس	ردیف
آموزش روش‌های به‌کارگیری آزمون‌های بالینی و شخصیت در حوزه‌های شغلی، تحصیلی، ازدواج و خانواده	۳۲+۱۶ نظری عملی	کاربرد آزمون‌های شخصیت و بالینی در مشاوره	۲۱
آشنایی با فنون مصاحبه، مشاهده و فرآیند تشخیص	۳۲+۱۶ نظری عملی	مصاحبه تشخیصی	۲۲
آشنایی با اصول، روش‌ها و فرآیندهای مشاوره تحصیلی و شغلی با تأکید بر آموزه‌های اسلام	۳۲	مشاوره تحصیلی و شغلی	۲۳
آشنایی با روش‌ها و فنون مشاوره، در شبهات و موضوعات اخلاقی و اعتقادی	۱۶+۱۶ عملی	مشاوره اخلاقی و اعتقادی	۲۴
شناخت اصول، روش‌ها و فرآیندهای مشاوره در انتخاب همسر و امر ازدواج، با تأکید بر منابع اسلامی	۱۶	مشاوره ازدواج با تأکید بر منابع اسلامی	۲۵
شناخت اصول، روش‌ها و فرآیندهای مشاوره‌ای در خانواده، با تأکید بر منابع اسلامی	۳۲	مشاوره خانواده با تأکید بر منابع اسلامی	۲۶
آموزش عملی مشاوره ازدواج و خانواده، با مشاهده فرآیندهای مصاحبه تشخیصی، مشاوره ازدواج و خانواده	۱۶+۱۶ عملی	کارورزی مشاوره ازدواج و خانواده	۲۷
آشنایی با فنون و روش‌های مشاوره‌دادن در موقعیت‌های بحرانی و مشاوره‌دادن به مددجویان اجتماعی	۱۶	مشاوره بحران و مددکاری اجتماعی	۲۸
شناخت و بررسی نظریه‌ها، روش‌ها و فرآیندهای جدید مشاوره، با توجه به آموزه‌های اسلام	۱۶+۱۶ عملی	سمینار در مسائل جدید مشاوره	۲۹
ایجاد توان فهم متون انگلیسی در حوزه مشاوره	۳۲+۶۴ نظری عملی	زبان تخصصی ۱ و ۲	۳۰
ارائه یک پژوهش جامع، همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در حوزه مشاوره	۱۹۲ عملی	پایان‌نامه	۳۱
	۱۳۴۴	جمع	

رضا استادی

دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه